

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

30.10.2025

м. Харків

№ 70/43-рк/к

**КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ
«НОВОВОДОЛАЗЬКЕ ВОДОПРОВІДНО-
КАНАЛІЗАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО»**
(інформація, доступ до якої обмежений)

Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України за результатами проведеного дослідження щодо дотримання суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції на ринках послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) Дії КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «НОВОВОДОЛАЗЬКЕ ВОДОПРОВІДНО-КАНАЛІЗАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО» (далі – КП «Нововодолазьке ВКП», Підприємство), які полягають в укладенні зі споживачами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення індивідуальним споживачам, договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та договорів про надання послуг з централізованого водовідведення, редакція яких не відповідає умовам Типового договору з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (зі змінами).

2. СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ

- (2) КП «Нововодолазьке ВКП» є юридичною особою. Ідентифікаційний код юридичної особи (інформація, доступ до якої обмежений). Місцезнаходження: (інформація, доступ до якої обмежений). Основний вид діяльності Підприємства є (інформація, доступ до якої обмежений).
- (3) Відповідно до статуту (у новій редакції) КП «Нововодолазьке ВКП» засновником Підприємства є Нововодолазька селищна рада. Підприємство є юридичною особою, самостійним господарським суб'єктом, набуває прав та обов'язків юридичної особи від дня його державної реєстрації, має відокремлене майно, самостійний баланс, поточні та інші в

тому числі валюті рахунки в установах банків, печатку, штампи, бланки зі своїм найменуванням, знаки для товарів та послуг, а також інші атрибути юридичної особи відповідно до законодавства України. Підприємство у своїй діяльності підзвітне й підконтрольне Нововодолазькій селищній раді, селищному голові. Підприємство створене з метою забезпечення громадських та особистих потреб шляхом здійснення господарської діяльності у сфері надання послуг водопостачання та водовідведення юридичним та фізичним особам, населенню громади, а також інших послуг відповідно до предмета діяльності Підприємства в установленому законодавством України порядку.

- (4) Отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «Нововодолазьке ВКП» є суб'єктом господарювання.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

- (5) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики встановлено наступне.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (6) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (7) Об'єктом аналізу є КП «Нововодолазьке ВКП» - суб'єкт господарювання, який надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (8) Об'єктом аналізу є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.2 Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1 Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (9) Відповідно до пункту 4.1. Методики, перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (10) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

3.2.1.1 Споживчі характеристики

- (11) Відповідно до пункту 4.2.1 Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.

- (12) Згідно з пунктом 5 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» житлово - комунальні послуги – це результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг.
- (13) Законом України «Про житлово-комунальні послуги» послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення віднесені до комунальних послуг.
- (14) Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (до 07.08.2023 – Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення») централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.
- (15) У відповідності до частини першої статті 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» (у редакції, що діяла до 07.08.2023) централізоване водовідведення – господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (16) Статтею 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» (набрав чинності з 07.08.2023) визначено, що централізоване водовідведення – господарська діяльність у сфері збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (17) Основною споживчою властивістю послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є їх надання суб'єктами господарювання, які мають діючі водопровідно-каналізаційні мережі, що їм належать або ними використовуються (експлуатуються).

3.2.1.2. Умови споживання

- (18) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у відповідності до норм діючого законодавства України надаються споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуг згідно зі статтею 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».
- (19) Таким чином, однією з головних умов споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є укладання договорів між виконавцем та споживачем послуг.

3.2.1.3. Умови реалізації

- (20) Згідно з пунктом 28 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» господарська діяльність з надання послуг з централізованого водопостачання підлягає ліцензуванню.
- (21) КП «Нововодолазьке ВКП» діє на підставі ліцензії на централізоване водопостачання та водовідведення, виданої Харківською обласною державною адміністрацією від 23.03.2011 серія АВ № 391272.
- (22) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення надаються із застосуванням певних інженерних мереж та згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» віднесена до сфери діяльності суб'єктів природної монополії.
- (23) КП «Нововодолазьке ВКП», здійснюючи діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, є суб'єктом природної монополії та відповідно внесено до

Зведеного переліку природних монополій, розміщеному на офіційному сайті Антимонопольного комітету України www.amcu.gov.ua.

- (24) Відповідно до частини 2 статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» договори про надання комунальних послуг можуть затверджуватися окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір, індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем, колективний договір) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач (співвласник багатоквартирного будинку, власник будівлі, у тому числі власник індивідуального садибного житлового будинку), колективний споживач).
- (25) Виконавець послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення зобов'язаний готувати, укладати та переукладати із споживачами договори відповідно до обраної моделі договірних відносин.

3.2.1.4. Ціна

- (26) Частиною першою статті 10 Закону України «Про житлово – комунальні послуги» передбачено, що ціни (тарифи) на житлово-комунальні послуги встановлюються за домовленістю сторін, крім випадків, коли відповідно до закону ціни (тарифи) є регульованими. У такому разі ціни (тарифи) встановлюються уповноваженими законом державними органами або органами місцевого самоврядування відповідно до закону.
- (27) Відповідно до інформації, наданої КП «Нововодолазьке ВКП» листом від 05.12.2024 № 104 (вх. від 11.12.2024 № 70-01/3274), рішенням виконавчого комітету Нововодолазької селищної ради Харківської області від 23.09.2021 № 259 «Про встановлення Комунальному підприємству «Нововодолазьке водопровідно-каналізаційне підприємство» тарифів на послуги водопостачання та водовідведення» затверджені тарифи на:
- послугу з централізованого водопостачання на рівні: населення – 27,00 грн. за 1 м. куб. (з ПДВ); бюджетні організації – 108,00 грн. за 1 м. куб. (з ПДВ); інші споживачі – 66,00 грн. за 1 м. куб. (з ПДВ);
 - послугу з централізованого водопостачання на рівні: населення – 18,60 грн. за 1 м. куб. (з ПДВ); бюджетні організації – 84,00 грн. за 1 м. куб. (з ПДВ); інші споживачі – 54,00 грн. за 1 м. куб. (з ПДВ).
- (28) Тарифи на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення наразі є діючими.
- (29) Отже, кінцеві споживачі послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення не мають можливості впливу на ціну таких послуг, у тому числі під час врегулювання договірних відносин на відповідні послуги, оскільки тарифи на такі послуги затверджує відповідний орган місцевого самоврядування.
- (30) Таким чином, послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення надаються на платній основі, а отже, є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «Нововодолазьке ВКП».

3.2.1.5. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (31) Учасниками ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є:
- надавачі (виконавці) послуг – суб'єкти господарювання, які надають послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
 - споживачі послуг - фізичні особи та юридичні особи, які отримують або мають намір отримати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.3 Визначення товарних меж ринку

- (32) Відповідно до пунктів 5.1 – 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (33) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо;
 - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо;
 - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (34) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (35) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.
- (36) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення за споживчими властивостями, умовами користування, технічними характеристиками тощо не мають товарів – замінників.
- (37) Споживач може отримати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення лише у суб'єкта господарювання, який здійснює діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на визначеній території, де знаходяться водопровідно-каналізаційні мережі.
- (38) При цьому, враховуючи, що необхідною умовою отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є приєднання водопровідних та каналізаційних мереж об'єктів споживачів до систем водопостачання та водовідведення Підприємства, споживач за звичайних умов не може легко перейти від споживання цього товару до споживання іншого.
- (39) Отже, за показниками взаємозамінності, зокрема, за: подібністю призначення, споживчими властивостями, умовами використання, подібністю технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо, послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що надаються Підприємством, внаслідок технологічних особливостей їх надання не має товарів замінників.
- (40) Оскільки послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є послугами, які не мають замінників, відтак у споживачів цих послуг відсутня альтернатива в їх отриманні.
- (41) Отже, за таких умов, товарними межами ринку є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.4 Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (42) Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.
- (43) Характерною особливістю послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є неможливість переміщення попиту географічно, оскільки необхідною умовою отримання даних послуг є наявність діючих систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (44) Особливістю послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є їх отримання безпосередньо у суб'єкта господарювання, який провадить цю діяльність за місцем знаходження діючих водопостачальних та каналізаційних мереж.
- (45) За інформацією, наданою КП «Нововодолазьке ВКП» листом від 05.12.2024 № 104 (вх. від 11.12.2024 № 70-01/3274), Підприємство відповідно до рішення Нововодолазької селищної ради Нововодолазького району Харківської області від 19.05.2011 № 365 «Про визначення Нововодолазького водопровідно-каналізаційного підприємства виконавцем послуг з централізованого постачання холодної води та централізованого водовідведення в смт Нова Водолага» визначено виконавцем послуг з централізованого постачання холодної води та централізованого водовідведення в смт Нова Водолага.
- (46) Згідно з рішеннями Нововодолазької селищної ради Харківської області від 19.06.2019 «Про передачу відділом житлово-комунального господарства, благоустрою, інфраструктури, транспорту та охорони навколишнього середовища Нововодолазької селищної ради будівлі котельні розташованої за адресою: смт Нова Водолага, вул. Зміївська, 2 на баланс Комунального підприємства «Нововодолазьке водопровідно-каналізаційне підприємство», від 29.05.2020 № 3741 «Про закріплення за Комунальним підприємством «Нововодолазьке водопровідно-каналізаційне підприємство» нерухомого майна комунальної власності на праві господарського відання» та від 30.07.2024 № 4267-VIII «Про закріплення за Комунальним підприємством «Нововодолазьке водопровідно-каналізаційне підприємство» нерухомого майна комунальної власності на праві господарського відання» для надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на баланс Підприємству передано об'єкти комунальної власності Нововодолазької селищної ради у сфері водопостачання та водовідведення, розташовані в смт Нова Водолага Харківського району Харківської області.
- (47) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є територія смт Нова Водолага Харківського району Харківської області, на якій розташовані системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, які знаходяться на балансі/господарському віданні КП «Нововодолазьке ВКП».

3.5 Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (48) Відповідно до пункту 1.3. Методики, часові межі ринку - час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.
- (49) Відповідно до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (50) Протягом 2023 – 2024 років та січня - жовтня 2025 року Підприємство було єдиним суб'єктом господарювання, яке надавало послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (51) У вказаний період часу склад продавців (виконавців) послуг з централізованого

водопостачання та централізованого водовідведення не змінювався, тобто структура даного ринку є сталою.

- (52) Отже, часовими межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначено період 2023 - 2024 років та січень - жовтень 2025 року, протягом якого незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

3.6 Визначення потенційних конкурентів

- (53) Відповідно до пункту 9.1. Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання, які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (54) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії», природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (55) Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуг з централізованого водопостачання та водовідведення є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання.
- (56) Отже, внаслідок технологічних особливостей послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також враховуючи те, що зазначені ринки є в стані природної монополії, конкуренція на них відсутня.

3.7 Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (57) У пункті 1.3 Методики визначено, що бар'єри вступу на ринок – обставини, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.
- (58) Відповідно до пункту 9.2. Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (59) Ринок послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення характеризується наявністю технічних і адміністративних бар'єрів з огляду на наступне.
- (60) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (61) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону

регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

- (62) Отже, ринок послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення перебуває у стані природної монополії, а КП «Нововодолазьке ВКП» є суб'єктом природних монополій. При цьому, ведення господарської діяльності із надання таких послуг потребує отримання ліцензії.
- (63) Окрім цього, основним бар'єром вступу на ринок послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є обмеження, пов'язане з необхідністю мати наявності технічні засоби, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої) для централізованого водопостачання та водовідведення, що пов'язані єдиним технологічним процесом.

3.8 Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання

- (64) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо, зокрема на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.
- (65) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- а) на цьому ринку у нього не має жодного конкурента;
 - б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (66) Суб'єкти господарювання не зазнають значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі мають здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, або ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів (пункт 10.3 Методики).
- (67) Так, з урахуванням пункту 10.3 Методики, здатність КП «Нововодолазьке ВКП», яке є єдиним виконавцем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у визначених територіальних межах, встановлювати свої умови при продажу товару, є ознакою ринкової влади.
- (68) Таким чином, КП «Нововодолазьке ВКП» протягом 2023 - 2024 років та січня - жовтня 2025 року має ознаки суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринках послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території населеного пункту смт Нова Вололага Харківського району Харківської області, де розташовані системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, які знаходяться на балансі/господарському віданні КП «Нововодолазьке ВКП».

4. НОРМАТИВНО - ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (69) Відносини, що виникають у процесі надання та споживання житлово-комунальних послуг, регулюються Законом України «Про житлово-комунальні послуги».
- (70) Відповідно до пунктів 2, 5, 6, 13 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:
- виконавець комунальної послуги – суб'єкт господарювання, що надає комунальну послугу споживачу відповідно до умов договору;
 - житлово-комунальні послуги – результат господарської діяльності, спрямованої на

забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг;

- індивідуальний споживач - фізична або юридична особа, яка є власником (співвласником) нерухомого майна, або за згодою власника інша особа, яка користується об'єктом нерухомого майна і отримує житлово-комунальну послугу для власних потреб та з якою або від імені якої укладено відповідний договір про надання житлово-комунальної послуги;

- споживач житлово-комунальних послуг – індивідуальний або колективний споживач.

- (71) Згідно з частинами першою та третьою статті 2 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» предметом регулювання цього Закону є відносини, що виникають у процесі надання споживачам послуг, зокрема з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. Норми цього Закону застосовуються з урахуванням особливостей, встановлених законами, що регулюють відносини у сферах, зокрема централізованого водовідведення.
- (72) У відповідності до частини першої статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (73) Частиною другою статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що договори про надання житлово-комунальних послуг укладаються відповідно до типових або примірних договорів, затверджених Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону. Договори про надання комунальних послуг можуть затверджуватися окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір, індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем, колективний договір) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач (співвласник багатоквартирного будинку, власник будівлі, у тому числі власник індивідуального садибного житлового будинку), колективний споживач).
- (74) Відповідно до пунктів 1-8 частини третьої статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» істотними умовами договору про надання житлово-комунальної послуги є:
- перелік послуг;
 - вимоги до якості послуг;
 - права і обов'язки сторін;
 - відповідальність сторін за порушення договору;
 - ціна послуги;
 - порядок оплати послуги;
 - порядок і умови внесення змін до договору, в тому числі щодо ціни послуги;
 - строк дії договору, порядок і умови продовження його дії та розірвання.
- (75) Крім того, відповідно до частини другої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги, який займає монополічне становище на ринку, за наявності у нього технічних можливостей надання комунальної послуги не вправі відмовити в укладенні відповідного договору споживачеві чи іншій особі, яка відповідно до договору або закону укладає такий договір в інтересах споживача, якщо інше не передбачено законом.
- (76) Статтями 7, 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначені права і обов'язки споживачів, у тому числі індивідуальних, та відповідно виконавців комунальних послуг.

- (77) Так, відповідно до пункту 1 частини другої статті 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» індивідуальний споживач зобов'язаний укласти договори про надання житлово-комунальних послуг у порядку і випадках, визначених законом. Відповідно до пункту 2 частини другої статті 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги зобов'язаний готувати та укласти із споживачем договори про надання комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання згідно з типовим договором.
- (78) Частиною четвертою статті 23 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що послуга з централізованого водопостачання надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з централізованого водопостачання, що затверджуються Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.
- (79) Відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі - виконавець), та індивідуальним і колективним споживачем (далі - споживач), який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг, визначені Правилами надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі - Правила), затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 (зі змінами) (далі – Постанова КМУ № 690 (зі змінами)). Цією ж постановою були затверджені:
- типовий індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем;
 - типовий індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (без обслуговування внутрішньобудинкових мереж);
 - типовий договір з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
 - типовий договір з колективним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
 - типовий колективний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (80) Згідно з пунктом 1 Правил ці правила регулюють відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі - виконавець), та індивідуальним і колективним споживачем, який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг.
- (81) Відповідно до пункту 5 Правил послуги надаються споживачу згідно з умовами типового договору про надання послуг, що укладається з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про житлово-комунальні послуги», та вимогами цих Правил.
- (82) Згідно з пунктом 14 Правил надання послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (83) Послуги надаються споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуги відповідно до статей 13 і 14 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».
- (84) З пропозицією про укладення договору про надання комунальних послуг або про внесення змін до нього (крім індивідуальних договорів, укладених відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги») може звернутися будь-яка сторона, надавши письмово другій стороні проект відповідного договору (змін до нього), складений

згідно з типовим договором або шляхом надсилання через Єдину платформу електронного повідомлення з пропозицією укласти електронний договір (офертою) (за наявності електронних кабінетів у споживача та виконавця).

- (85) Індивідуальний договір вважається укладеним із споживачем, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуги співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали відповідний договір з виконавцем.
- (86) Індивідуальний договір з власником індивідуальних (садибних) житлових будинків вважається укладеним, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуг такий власник не вчинив дій щодо відключення (відмови) від комунальної послуги (фактичне виконання робіт із відключення будинку).
- (87) Фактом приєднання споживача до умов індивідуального договору (акцептування договору) є вчинення споживачем будь-яких дій, які свідчать про його бажання укласти договір, зокрема надання виконавцю підписаної заяви-приєднання, сплата рахунка за надані послуги, факт отримання послуг або надсилання через Єдину платформу електронного повідомлення про прийняття пропозиції укласти електронний договір (акцепт), наданої відповідно до вимог статей 10 та 11 Закону України «Про електронну комерцію» (за наявності електронних кабінетів у споживача та виконавця).
- (88) Відповідно до підпункту 5 пункту 50 Правил виконавець зобов'язаний готувати, укладати та переукладати із споживачем договір відповідно до обраної співвласниками моделі договірних відносин.
- (89) З огляду на зазначене, згідно з положеннями діючого законодавства надання житлово-комунальних послуг, зокрема, послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, здійснюється виключно на договірних засадах. Окрім цього, договори про надання житлово-комунальних послуг, у тому числі послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, повинні відповідати типовим договорам, форма яких затверджена Кабінетом Міністрів України. При цьому саме на виконавця послуг законодавець покладає обов'язок забезпечення підготовки та укладення із споживачем відповідних договорів за законодавчо встановленою формою з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання.

5. ВИКЛАД ОБСТАВИН

- (90) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення надаються Підприємством на підставі таких договорів:
 - Договору про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення індивідуальним споживачам;
 - Договору про закупівлю послуг з водопостачання;
 - Договору про закупівлю послуг водовідведення;
 - Договору про надання послуг з централізованого водопостачання;
 - Договору про надання послуг з централізованого водовідведення;
 - Договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (91) КП «Нововодолазьке ВКП» вибірково надало копії діючих договорів:
 - про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення індивідуальним споживачам, укладених з фізичними особами (побутовими споживачами), а саме: від

22.06.2023 № 1128, укладений з *(інформація, доступ до якої обмежений)*; від 17.10.2024 № 1225, укладений з *(інформація, доступ до якої обмежений)*; від 16.04.2024 № 1188, укладений з *(інформація, доступ до якої обмежений)*; від 11.03.2024 № 1183, укладений з *(інформація, доступ до якої обмежений)*; від 01.08.2024 № 1204; укладений з *(інформація, доступ до якої обмежений)*;

- про закупівлю послуг з водопостачання від 15.01.2024 №16-24, укладений з Територіальним управлінням Державної судової адміністрації України у Харківській області;

- про закупівлю послуг водовідведення від 15.01.2024 №17-24, укладений з Територіальним управлінням Державної судової адміністрації України у Харківській області;

- про надання послуг з централізованого водопостачання, а саме: від 14.02.2024 №79/б-н, укладений з Головним управлінням Пенсійного фонду України в Харківській області; від 17.01.2024 № 4, укладений з Комунальним закладом «Нововодолазька санаторна школа» Харківської обласної ради; від 16.09.2024 №128, укладений з ТОВ «МК РІАЛ»;

- про надання послуг з централізованого водовідведення від 17.01.2024 №5, укладений з Комунальним закладом «Нововодолазька санаторна школа» Харківської обласної ради;

- про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення від 29.12.2024 №65 2076/03-40600-2023, укладений з ТОВ «Газорозподільні мережі України»; від 01.08.2024 № 124, укладений з ФОП *(інформація, доступ до якої обмежений)*

(92) Аналізом Договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення індивідуальним споживачам, укладених з фізичними особами (побутовими споживачами) встановлено, що вони мають однаковий зміст, а також те, що їх положення не відповідають умовам Типових договорів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (зі змінами).

(93) Так, до прикладу, за результатом аналізу договору про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення індивідуальним споживачам від 17.10.2024 № 1225, укладеного з *(інформація, доступ до якої обмежений)*, встановлено наступне:

Таблиця № 1

Умови Типового договору Договір з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення	Умови договору в редакції КП «Нововодолазьке ВКП»	Наслідки невідповідності умовам Типових договорів
пункт 8 розділу «Порядок надання та вимоги до якості послуг». У разі виникнення аварії на зовнішніх інженерних мережах постачання послуг виконавець проводить аварійно-відновні роботи у строк не більше семи діб з моменту виявлення ним факту аварії або повідомлення споживачем виконавцю про аварію.	Не передбачено	Відсутність у договорах визначеного строку проведення виконавцем аварійно – відновлювальних робіт може призвести до затягування виконавцем на власний розсуд встановлених законодавством строків, в які споживачі може бути позбавлені можливості вчасного отримання послуги, що може призвести до ущемлення їх інтересів.
пункт 12 розділу «Облік послуги». У разі виходу з ладу або втрати вузла комерційного обліку послуги до	Не передбачено	Відсутність у договорах визначення порядку ведення

[illegible]

пункт 22 розділу «Ціна та порядок оплати послуги, порядок та умови внесення змін до договору». Виконавець формує та надає споживачу рахунок на оплату спожитих послуг не пізніше ніж за десять днів до граничного строку внесення плати за спожиту послугу. Рахунок надається на паперовому носії. На вимогу або за згодою споживача рахунок може надаватися в електронній формі, зокрема за допомогою доступу до електронних систем обліку розрахунків споживачів.	Не передбачено	Відсутність у договорі законодавчо встановленого строку для надання виконавцем послуг споживачу рахунку на оплату спожитих послуг, а також способу його надання споживачу, може призвести до ущемлення його інтересів у вигляді обмеження прав споживача на вчасне отримання у визначений спосіб інформації про суми нарахувань та/або заборгованості за спожиті послуги.
пункт 27 розділу «Права і обов'язки сторін» Споживча має право: 2) без додаткової оплати одержувати від виконавця інформацію про ціни/тарифи, загальну вартість місячного платежу, структуру цін/тарифів, порядок оплати, норми споживання та порядок надання послуг, а також про їх споживчі властивості 3) на відшкодування збитків, завданих його майну, шкоди, заподіяної його життю або здоров'ю внаслідок неналежного надання або ненадання послуг та незаконного проникнення в належне йому житло (інший об'єкт нерухомого майна); 6) отримувати від виконавця штраф у розмірі, визначеному договором, за перевищення нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт; 8) складати та підписувати акти-претензії у зв'язку з порушенням порядку надання	Розділ «Права та обов'язки сторін» пункт 4.1. Споживач має право на: підпункт 4.1.4 – отримання у разі звернення до Виконавця у встановленому законодавством порядку інформації про перелік послуг, їх вартість, загальну суму місячного платежу, структуру тарифів, нормативів (норм) споживання, режиму надання послуг, їх споживчі властивості. Не передбачено Не передбачено Не передбачено	Виклад підпункту 4.1.2 пункту 4.1 у договорах у такій редакції, саме незазначення, що така інформація надається без додаткової плати, може призвести до стягнення Підприємством плати за надання такої інформації, і як наслідок може призвести до понесення споживачами додаткових фінансових витрат. Звуження кола законодавчо встановлених прав споживача послуги може призвести до ущемлення інтересів споживача у вигляді затримання отримання послуг, отримання послуг неналежної якості або до додаткових фінансових витрат

послуг, зміною їх споживчих властивостей та перевищенням строків проведення аварійно-відновних робіт; 10) розірвання договору про надання послуг за умови попередження про це виконавця не менш як за два місяці до дати розірвання договору та допуску виконавця для здійснення технічного припинення надання послуг. 12) звертатися до суду в разі порушення виконавцем умов договору.	Не передбачено Не передбачено	
пункт 30 розділу «Права і обов’язки сторін» Виконавець зобов’язаний: 2) вживати заходів до забезпечення питною водою у разі порушення функціонування систем централізованого водопостачання та водовідведення (аварійні ситуації); 3) вирішувати питання, пов’язані з порушенням функціонування систем централізованого водопостачання та водовідведення (аварійні ситуації), відповідно до плану оперативних дій із забезпечення споживачів питною водою у відповідному населеному пункті (районі); 4) відшкодовувати збитки, завдані споживачу внаслідок порушення вимог законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та централізованого водовідведення, що сталося з його вини; 7) у міжопалювальний період проводити підготовку об’єктів житлово-комунального господарства до експлуатації в осінньо-зимовий період; 8) розглядати у визначений законодавством строк претензії та скарги споживача і проводити відповідні перерахунки розміру плати за послуги в разі їх ненадання, надання не в повному обсязі, несвоєчасно або неналежної якості, а також в інших випадках, визначених договором; 9) вживати заходів до ліквідації аварій, усунення порушень якості послуг, що сталися з вини виконавця або на об’єктах, що забезпечують надання послуг та перебувають у його власності (користуванні), у строк, встановлений договором, але не більше семи діб; 10) виплачувати споживачу штраф за перевищення встановлених строків	Не передбачено Не передбачено Не передбачено Не передбачено Не передбачено Не передбачено Не передбачено	Невключивши до договору такі норми, Підприємство звузило законодавчо встановлені права споживача, що в свою чергу може призвести до недоотримання або позбавлення споживача можливості отримання коштів від виконавця послуг, а саме відшкодування нанесених споживачу збитків, сплати йому штрафів за перевищення встановлених строків проведення аварійно-відновних робіт, позбавлення його права на здійснення перерахунків плати за послуги, що може призвести до необґрунтованих фінансових витрат споживача, а за умови надання не в повному обсязі або зниження їх якості споживачу може призвести до необґрунтованих нарахунків за Послуги. Отже, відсутність у договорах таких пунктів може призвести до ущемлення інтересів споживачів Послуг.

проведення аварійно-відновних робіт на об'єктах, що забезпечують надання послуг та перебувають у його власності (користуванні), у розмірі, визначеному цим договором; 11) своєчасно реагувати на виклики споживача, підписувати акти-претензії, вести облік вимог (претензій) споживача у зв'язку з порушенням порядку надання послуг; 14) відшкодовувати збитки, завдані майну, шкоду, заподіяну життю або здоров'ю споживача внаслідок неналежного надання або ненадання послуги та незаконного проникнення в належну йому будівлю (приміщення у будівлі); 15) контролювати дотримання установлених міжпівірочних інтервалів для засобів вимірювальної техніки, які є складовою частиною вузлів комерційного обліку; 16) прибути на виклик споживача для перевірки якості надання послуги у строк не пізніше ніж протягом однієї доби з моменту отримання відповідного повідомлення споживача; 17) самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснювати перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплачувати споживачеві неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової вартості споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуг), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (за виключенням нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалися ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача).	Не передбачено Не передбачено Не передбачено Не передбачено Не передбачено	
--	---	--

Розділ «Відповідальність сторін за порушення договору». Пункт 33. У разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості виконавець зобов'язаний самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснити перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплатити споживачу неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка вартості середньодобового споживання послуги, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуги, але не менше 15 днів), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (крім нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалися ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача).	Не передбачено	Звуження Підприємством своєї відповідальності, як виконавця Послуги, може призвести до ущемлення інтересів споживача, в тому числі, позбавлення споживача можливості отримання коштів від виконавця послуг, а саме позбавлення його права на здійснення перерахунків плати за послуги у відповідності до законодавчо встановленого механізму їх здійснення, що може призвести до необґрунтованих фінансових витрат споживача.
Пункт 42 розділу «Строк дії договору, порядок і умови внесення до нього змін, продовження строку його дії та розірвання». Припинення цього договору не звільняє сторони від обов'язку виконання зобов'язань, які на дату такого припинення залишилися невиконаними, зокрема здійснення перерахунку плати за послуги в разі їх ненадання, надання не в повному обсязі, несвоєчасно або неналежної якості, здійснення остаточних нарахувань плати за послуги та остаточних розрахунків.	Не передбачено	Відсутність у договорах такої умови Типового договору позбавляє споживачів права бути повною мірою обізнаними із встановленим законодавством обов'язком виконання сторонами зобов'язань, які на дату припинення договору залишилися невиконаними, як безпосередньо для виконавця, так і споживача, що може призвести до зменшення обсягів відповідальності для виконавця, недоотримання споживачем коштів від здійснення перерахунку плати за послугу в разі її ненадання, надання не в повному обсязі, несвоєчасно або неналежної якості, здійснення остаточних нарахувань плати за послугу та остаточних розрахунків.

- (94) Аналогічні умови викладені і в інших діючих договорах КП «Нововодолазьке ВКП» укладених з побутовими споживачами щодо надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення індивідуальним споживачам на території, у межах яких КП «Нововодолазьке ВКП» надає зазначені послуги.

- (95) Таким чином, КП «Нововодолазьке ВКП» уклало з фізичними особами (побутовими споживачами) договори про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення індивідуальним споживачам, які наразі є діючими, положення яких не відповідали Типовому договору з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів (далі – Типовий договір).
- (96) Таким чином, КП «Нововодолазьке ВКП», виклавши умови договорів з фізичними особами (побутовими споживачами), що є наразі діючими, у редакції, яка не відповідає умовам Типового договору, значно звузило коло прав споживачів, зокрема, щодо відшкодування збитків внаслідок неналежного надання або ненадання послуг, здійснення перерахунків плати за послуги, та власних обов'язків і відповідальності за порушення умов цих договорів.
- (97) Зазначене одночасне звуження прав споживача та звуження обов'язків виконавця послуг може ускладнити споживачу доведення факту порушення виконавцем порядку надання послуг та може ускладнити отримання споживачем від виконавця перерахунку вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості.
- (98) Також, аналізом договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та договорів про надання послуг з централізованого водовідведення, які укладені з юридичними особами, Відділенням встановлено, що вони мають однаковий зміст, а також те, що їх положення також не відповідають типовим договорам, затверджених Постановою КМУ № 690 (зі змінами).
- (99) Так, до прикладу, за результатом аналізу договору про надання послуг з централізованого водопостачання від 17.01.2024 №4, укладеного з Комунальним закладом «Нововодолазька санаторна школа» Харківської обласної ради, виявлено наступне.

Таблиця №2

Умови Типового договору Договір з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення	Умови договору в редакції, укладеного КП «Нововодолазьке ВКП»	Наслідки невідповідності умовам Типових договорів
пункт 8 розділу «Порядок надання та вимоги до якості послуг». У разі виникнення аварії на зовнішніх інженерних мережах постачання послуг виконавець проводить аварійно-відновні роботи у строк не більше семи діб з моменту виявлення ним факту аварії або повідомлення споживачем виконавцю про аварію.	Не передбачений	Відсутність у договорах визначеного строку проведення виконавцем аварійно – відновлювальних робіт може призвести до затягування виконавцем на власний розсуд встановлених законодавством строків, в які споживачі може бути позбавлені можливості вчасного отримання послуги, що може призвести до ущемлення їх інтересів.
Розділ «Облік послуги»	Не передбачений	Відсутність зазначено розділу може призводити до ущемлення інтересів споживачів, адже може створювати умови щодо некоректного визначення обсягів спожитої послуги, неправомірних нарахувань за спожиті

		послуги, здійснення перерахунків у неповному обсязі, що в свою чергу може приводити до понесення споживачами додаткових фінансових витрат.
пункт 26 розділу «Ціна та порядок оплати послуги, порядок та умови внесення змін до договору». Плата за послугу не нараховується за час перерв, визначених частиною першою статті 16 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».	Не передбачено	Відсутність у договорах такої умови Типового договору може призвести до ущемлення інтересів споживача в частині неправомірного нарахування додаткової плати за спожиту послугу, без врахування часу законодавчо визначених перерв.
Розділ «Права і обов'язки сторін» пункт 27 Споживач має право на: 2) без додаткової оплати одержувати від виконавця інформацію про ціни/тарифи, загальну вартість місячного платежу, структуру цін/тарифів, порядок оплати, норми споживання та порядок надання послуг, а також про їх споживчі властивості 6) отримувати від виконавця штраф у розмірі, визначеному договором, за перевищення нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт; 8) складати та підписувати акти-претензії у зв'язку з порушенням порядку надання послуг, зміною їх споживчих властивостей та перевищенням строків проведення аварійно-відновних робіт 12) звертатися до суду у разі порушення виконавцем умов цього договору.	Розділ «Права та обов'язки сторін» пункт 4.1 Споживач має право на: 2) отримання в установленому порядку інформації про перелік послуг, їх вартість, загальну суму місячного платежу, структуру тарифів, нормативів (норм) споживання, режиму надання послуг, їх споживчої властивості. Не передбачено	Виклад підпункт 2 пункту 4.1 у договорах у такій редакції, саме незазначення, що така інформація надається без додаткової плати, може призвести до стягнення Підприємством плати за надання такої інформації, і як наслідок може призвести до понесення споживачами додаткових фінансових витрат. Невключивши до договору такі норми, Підприємство звузило законодавчо встановлені права споживача, що в свою чергу може призвести до недоотримання або позбавлення споживача можливості отримання коштів від виконавця послуг, а саме: сплати йому штрафів за перевищення встановлених строків проведення аварійно-відновних робіт, що може призвести до необґрунтованих фінансових витрат споживача, обмеження способів захисту порушених прав споживача, позбавлення можливості розірвання договору та складання актів – претензій. Отже, відсутність у договорах таких пунктів може призвести до ущемлення інтересів споживачів Послуг.

Розділ «Права і обов’язки сторін» пункт 30 Виконавець зобов’язаний: 2) вживати заходів до забезпечення питною водою у разі порушення функціонування систем централізованого водопостачання та водовідведення (аварійні ситуації); 4) відшкодовувати збитки, завдані споживачу внаслідок порушення вимог законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та водовідведення, що сталося з його вини; 10) виплачувати споживачу штраф за перевищення встановлених строків проведення аварійно-відновних робіт на об’єктах, що забезпечують надання послуг та перебувають у його власності (користуванні), у розмірі, визначеному цим договором; 14) відшкодовувати збитки, завдані майну, шкоду, заподіяну життю або здоров’ю споживача внаслідок неналежного надання або ненадання послуги та незаконного проникнення в належну йому будівлю (приміщення у будівлі); 15) контролювати дотримання установлених міжповірочних інтервалів для засобів вимірювальної техніки, які є складовою частиною вузлів комерційного обліку; 16) прибути на виклик споживача для перевірки якості надання послуги у строк не пізніше ніж протягом однієї доби з моменту отримання відповідного повідомлення споживача;	Не передбачено Не передбачено Не передбачено Не передбачено Не передбачено Не передбачено	Звуження Підприємством своїх законодавчо встановлених обов’язків, як виконавця Послуг, може призвести до ущемлення інтересів споживача, в тому числі, у вигляді неотримання послуг або їх отримання не в повному обсязі або неналежної якості, недоотримання або позбавлення споживача можливості отримання коштів від виконавця послуг, а саме відшкодування нанесених споживачу збитків, сплати йому штрафів за перевищення встановлених строків проведення аварійно-відновних робіт, що може призвести до необґрунтованих фінансових витрат споживача.
---	---	--

17) самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснювати перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплачувати споживачеві неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової вартості споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуг), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (за виключенням нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалися ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача).	Не передбачено	
Пункт 42 розділу «Строк дії договору, порядок і умови внесення до нього змін, продовження строку його дії та розірвання». Припинення цього договору не звільняє сторони від обов'язку виконання зобов'язань, які на дату такого припинення залишилися невиконаними, зокрема здійснення перерахунку плати за послуги в разі їх ненадання, надання не в повному обсязі, несвоєчасно або неналежної якості, здійснення остаточних нарахувань плати за послуги та остаточних розрахунків.	Не передбачено	Відсутність у договорах такої умови Типового договору позбавляє споживачів права бути повною мірою обізнаними із встановленим законодавством обов'язком виконання сторонами зобов'язань, які на дату припинення договору залишилися невиконаними, як безпосередньо для виконавця, так і споживача, що може призвести до зменшення обсягів відповідальності для виконавця, недоотримання споживачем коштів від здійснення перерахунку плати за послугу в разі її ненадання, надання не в повному обсязі, несвоєчасно або неналежної якості, здійснення остаточних нарахувань плати за послугу та остаточних розрахунків.

- (100) Аналогічні умови викладені і в інших діючих договорах КП «Нововодолазьке ВКП» укладених з юридичними особами щодо надання послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на території, у межах якої КП «Нововодолазьке ВКП» надає зазначені послуги.
- (101) Таким чином, КП «Нововодолазьке ВКП» укладало з юридичними особами договори про надання послуг з централізованого водопостачання та договори про надання послуг з централізованого водовідведення, положення яких не відповідали Типовому договору, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів.
- (102) Таким чином, КП «Нововодолазьке ВКП», виклавши умови договорів зі споживачами – фізичними особами (побутовими споживачами) та юридичними особами, що є наразі діючими, у наведених у таблицях 1 і 2 редакціях, які не відповідають умовам типових договорів, значно звузило коло прав споживачів, зокрема, щодо відшкодування збитків внаслідок неналежного надання або ненадання послуг, здійснення перерахунків плати за послуги, та власних обов'язків і відповідальності за порушення умов цих договорів.
- (103) Зазначене одночасне звуження прав споживача та звуження обов'язків виконавця послуг може ускладнити споживачу доведення факту порушення виконавцем порядку надання послуг та може ускладнити отримання споживачем від виконавця перерахунку вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості.
- (104) З огляду на зазначене, Підприємство повинно було укласти договори зі споживачами відповідно до Типового договору, затвердженого Постановою КМУ № 690 (зі змінами), не відступаючи від їх змісту, тобто не зменшуючи обсягів прав споживача та власної відповідальності за порушення умов цих договорів.
- (105) Дії Підприємства, які полягають в укладенні зі споживачами (побутовими) договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення індивідуальним споживачам та договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та договорів про надання послуг з централізованого водовідведення (юридичними особами), які не відповідають умовам Типового договору, затвердженого Постановою КМУ № 690 (зі змінами) можуть призвести до ущемлення прав та інтересів споживачів.

6. НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ДІЙ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

- (106) Унаслідок дій КП «Нововодолазьке ВКП», які полягають в укладенні зі споживачами (побутовими) договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення індивідуальним споживачам, договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та договорів про надання послуг з централізованого водовідведення (з юридичними особами), які не відповідають умовам Типового договору, затвердженого Постановою КМУ № 690 (зі змінами), зменшилися обсяги прав споживачів та власної відповідальності виконавця послуг за порушення умов договору, що може призвести до ущемлення прав та інтересів споживачів.
- (107) Таке зменшення прав споживача та обов'язків виконавця послуг може ускладнити споживачу доведення факту порушення виконавцем порядку надання послуг, отримання споживачем від виконавця перерахунку вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості, а також може призвести до неможливості отримання від виконавця послуги відшкодування за завдання збитки внаслідок неналежного надання або ненадання послуги.
- (108) Така поведінка КП «Нововодолазьке ВКП» є можливою лише внаслідок відсутності вибору для споживачів інших виконавців послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (109) З огляду на зазначене, за відсутності конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також за відсутності у споживачів альтернативи у виборі іншого надавача таких послуг, КП «Нововодолазьке ВКП» має

можливість нав'язувати споживачам умови договорів, які не відповідають вимогам чинного законодавства та можуть призвести до ущемлення їх інтересів.

7. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

- (110) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (111) Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (112) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем відповідно до пункту 2 статті 50 цього Закону визнається порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (113) Враховуючи наведене, дії КП «Нововодолазьке ВКП», які полягають в укладанні зі споживачами (побутовими) договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення індивідуальним споживачам, договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та договорів про надання послуг з централізованого водовідведення (з юридичними особами), які не відповідають умовам Типового договору, затвердженого Постановою КМУ № 690 (зі змінами) та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (114) Згідно з частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а у разі, якщо порушення припинено, - щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень.

Враховуючи вищевикладене, керуючись статтями 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (із змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ «НОВОВОДОЛАЗЬКЕ ВОДОПРОВІДНО-КАНАЛІЗАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО» (ідентифікаційний код юридичної особи *(інформація, доступ до якої обмежений)*) такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, викладені у цих рекомендаціях, зокрема шляхом:

- укладення із споживачами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у відповідності до вимог Типових договорів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження

Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (зі змінами);

- інформування споживачів, з якими укладено договори про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, умови яких не відповідають Типовому договору, про можливість переукладання та/або внесення змін у відповідності до Типового договору.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду рекомендацій КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ «НОВОВОДОЛАЗЬКЕ ВОДОПРОВІДНО-КАНАЛІЗАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО» необхідно повідомити Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України в електронному вигляді на електронну адресу e-mail: khryv@amcu.gov.ua та в паперовому вигляді на адресу: майдан Свободи, 5, Держпром, 6 під'їзд, 1 поверх, місто Харків, 61022 у **3-х місячний строк з дня їх отримання** із наданням копій підтверджуючих документів.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції **не розпочинається**.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК